

De brede school in de aandachtswijken

Stand van zaken 2009

Herziene versie maart 2010

De brede school in de aandachtswijken

Stand van zaken 2009

Herziene versie maart 2010

Opdrachtgever: Ministerie van OCW

Utrecht, maart 2010

© Oberon: Claudy Oomen, Joke Kruijer, Michiel van der Grinten, Inge Visser, Sanne Weijers

Postbus 1423

3500 BK Utrecht

tel. 030-2306090

fax 030-2306080

e-mailadres: info@oberon.eu

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	6
1 Inleiding	9
Achtergrond	9
Dataverzameling	9
Respons	10
Leeswijzer	11
2 Resultaten PO en VO	12
2.1 Aantal brede scholen in de aandachtswijken	12
2.2 Specifieke ambities en aanpak aandachtswijken	12
2.3 Algemeen beeld van de brede schoolontwikkeling	15
3 Resultaten wijkmanagers	27
3.1 Een dekkend aanbod van de brede scholen in de wijk	27
3.2 Ambities voor de brede scholen	31
4 Conclusies	34

Managementsamenvatting

Onderzoeksvraag

Onderzoeks- en adviesbureau Oberon heeft in opdracht van het Ministerie van OCW een onderzoek uitgevoerd naar de brede school in de veertig aandachtswijken. De centrale vraag is hoe de brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs zich ontwikkelen in de aandachtswijken – en of ze daarin afwijken van het landelijke beeld. We hebben met name onderzocht:

- Of er sprake is van een 'dekkend aanbod' van de brede scholen in de aandachtswijken. Daarbij maken we onderscheid tussen het aantal brede scholen in de wijk, het bereik onder de doelgroepen (kinderen, jongeren, ouders, wijkbewoners) en de activiteiten en voorzieningen die de brede scholen bieden aan deze doelgroepen.
- Wat de ambities zijn voor de brede school in de betreffende wijk.
- Hoe het proces van brede schoolontwikkeling verloopt.

Aan de start van het onderzoek hebben we een analyse verricht op alle wijkactieplannen: wat zijn de ambities voor de brede school? De resultaten van dit deelonderzoek worden beschreven in 'Brede schoolanalyse wijkactieplannen. Deelrapport onderzoek brede school in de aandachtswijken'.

Dataverzameling en respons

We hebben drie verschillende groepen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van aandachtswijken in het onderzoek opgenomen: basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en wijkmanagers van de aandachtswijken. Hiervoor hebben we gedeeltelijk secundaire analyses verricht op de databank PO en VO van het Jaarbericht brede scholen in Nederland (Oberon, 2010), en gedeeltelijk hebben we door middel van een digitale en een telefonische vragenlijst nieuwe gegevens verzameld bij brede scholen in het PO, het VO en bij wijkmanagers. In het PO hebben in totaal 89 van de 249 basisscholen in de aandachtswijken deelgenomen aan het onderzoek. In het VO hebben in totaal 18 van de 70 VO-locaties in de aandachtswijken deelgenomen aan het onderzoek. Van de wijkmanagers van de veertig aandachtswijken hebben er 29 gerespondeerd.

Resultaten brede scholen

Meer brede scholen in aandachtswijken

Van de 249 basisscholen in de aandachtswijken weten we zeker dat er 154 'brede school' zijn of in een brede school participeren. Dat is 62% van het totaal aantal basisscholen in de aandachtswijken. Van ongeveer een vijfde van de basisscholen in de aandachtswijken weten we niet of ze brede school zijn of niet. Het werkelijke percentage brede scholen zal dus waarschijnlijk nog iets hoger liggen dan 62%. Dat is véél meer dan landelijk – daar participeert bijna een kwart (24%) van alle basisscholen in een brede school. Het percentage basisscholen in een brede school is dus in de aandachtswijken meer dan twee keer zo hoog als landelijk het geval is.

Van de 70 VO-scholen (locatieniveau) in de aandachtswijken weten we zeker dat er 26 'brede school' zijn. Dat is 37% van het totaal aantal VO-scholen in de aandachtswijken. Van nog eens 47% van de VO-scholen in de aandachtswijken weten we niet of ze brede school zijn of niet. Het werkelijke percentage brede scholen zal dus waarschijnlijk hoger liggen dan 37%. In de aandachtswijken ligt het aantal brede VO-scholen iets hoger dan landelijk – daar is 33% van de VO-scholen een brede school.

Specifieke ambities voor brede scholen in aandachtswijken

Meer dan de helft van de brede scholen in de aandachtswijken heeft specifieke ambities geformuleerd omdat de brede school in een aandachtswijk staat. Dat zijn vooral ambities op het vlak van sociale competentie, kunst, sport, zorg, het verbeteren van de leerprestaties en het versterken van de wijkgerichte functie van de brede school. Deze ambities hebben met name gevolgen voor:

- Het aanbod. Zo melden brede scholen dat er meer activiteiten zijn voor leerlingen en meer voor de wijk. De activiteiten zijn bovendien beter afgestemd op de doelgroep.
- De samenwerking. Er wordt met meer organisaties en/of personen in de wijk samengewerkt, zoals wijkcoaches. Bovendien gaan brede scholen meer samenwerkingsverbanden aan met deze organisaties.

Algemeen beeld van brede scholen aandachtswijken

De brede scholen in de aandachtswijken onderscheiden zich op een aantal punten van brede scholen elders in het land. We noemen een aantal belangrijke verschillen:

- In de aandachtswijken zijn maatschappelijk werk en het welzijnswerk (naast het onderwijs) de belangrijkste partners binnen de brede school.
- De brede scholen in de aandachtswijken bieden brede schoolactiviteiten in een hogere frequentie aan: meer activiteiten vinden wekelijks plaats. Het aanbod komt grotendeels overeen, maar in de brede basisscholen in de aandachtswijken is er wel meer (educatief) aanbod voor ouders.
- In de aandachtswijken opereren er relatief meer brede basisscholen vanuit bestaande gebouwen, landelijk zijn er relatief meer brede basisscholen gehuisvest in nieuwe gebouwen. Met andere woorden, de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties (MFA's) lijkt in de aandachtswijken wat achter te blijven ten opzichte van het landelijke beeld.

Resultaten wijkmanagers

Dekkend aanbod?

Aan de wijkmanagers hebben we een aantal vragen gesteld waarmee we kunnen vaststellen of er sprake is van een dekkend aanbod in de aandachtswijken. We maken hierbij onderscheid tussen het aantal brede scholen, de geboden activiteiten/voorzieningen en het bereik onder doelgroepen.

- *Aantal brede scholen:* de wijkmanagers vinden dat er (gemiddeld) drie brede scholen (PO) in de wijk zouden moeten staan om te kunnen spreken van een dekkend aanbod. Op dit moment staan er volgens hen gemiddeld twee. Daarin kunnen meerdere basisscholen participeren. Hoe verhoudt dit gegeven zich tot de eerder genoemde 154 basisscholen in een brede school? We beschrijven twee mogelijkheden:
 1. Bij het vaststellen van de 154 basisscholen in een brede school hebben we gekeken naar het aantal *basisscholen* dat breed is of meedoet in een brede school. In de vragenlijst voor de wijkmanagers hebben we gevraagd naar het aantal *brede scholen*. Uit het Jaarbericht brede scholen weten we echter dat er vaak meerdere basisscholen participeren in één brede school. Als je het aantal basisscholen in een brede school telt kom je daarom op een hoger aantal dan wanneer je het aantal brede scholen telt.
 2. Niet alle wijkmanagers hebben de vragenlijst ingevuld: 29 van de 40 deden dat wel. Deze 29 wijkmanagers komen relatief wat vaker uit wijken met een kleiner aantal scholen. In een wijk met minder scholen zijn er waarschijnlijk ook minder brede scholen. Als alle wijkmanagers de vragenlijst ingevuld zouden hebben zou het gemiddelde aantal brede scholen per aandachtswijk daarom waarschijnlijk hoger zijn uitgevallen.

Niet alle aandachtswijken hebben VO-scholen. Als er wel VO-scholen zijn in de wijk, zou er gemiddeld één brede VO-school in de wijk moeten staan, aldus de wijkmanagers. Op dit moment

is er in driekwart van de responderende wijken nog helemaal geen brede VO-school (gemiddeld is er 'een halve' brede school per aandachtswijk).

- *Activiteiten/voorzieningen*: de helft van de wijkmanagers vindt het activiteitenaanbod voldoende om van een dekkend aanbod te kunnen spreken, de andere helft wil méér activiteiten of verbreding van het aanbod. Ook wat voorzieningen betreft heeft een aantal wijkmanagers duidelijke wensen. Het gaat dan met name om multifunctionele binnen- en buitenruimtes.
- *Bereik doelgroepen*: Op dit moment bereiken de brede scholen in de aandachtswijken volgens de wijkmanagers gemiddeld iets meer dan de helft van het aantal kinderen tussen 4-12 jaar. Pas wanneer de scholen 70% van de kinderen uit deze leeftijdscategorie bereiken, is volgens de wijkmanagers sprake van een dekkend aanbod. Met name kinderen van 0-4 jaar en ouder dan 12 jaar worden veel minder vaak bereikt door de brede school dan volgens de wijkmanagers wenselijk is.

Ambities van wijkmanagers

Op het vlak van samenwerking en coördinatie werken de scholen ambitieus aan de realisatie van samenwerkingsverbanden met partners binnen de brede school en aan de coördinatie door een brede schoolregisseur op locatie. De ambities met betrekking tot de gebouwen en buitenruimte bevinden zich doorgaans nog in de voorbereidingsfase.

Algemene conclusie

Het overall beeld is dat het goed gaat met de brede school in de aandachtswijken. Er zijn méér brede scholen, activiteiten vinden vaker plaats, en de zorgsector is als partner sterker in beeld dan landelijk het geval is. Wel blijft de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties achter bij de landelijke ontwikkeling. De meerderheid van de brede scholen in de aandachtswijken is zich bewust van haar positie in de wijk en heeft ambities geformuleerd die specifiek gericht zijn op de meerwaarde die de brede school heeft voor de wijk. De meeste wijkmanagers vinden dat er nog wel het een en ander moet gebeuren om te komen tot een dekkend aanbod, zoals uitbreiding van het aantal brede scholen (zowel in het PO als het VO), verbreding van de activiteiten, meer multifunctionele voorzieningen en meer kinderen en jongeren bereiken.

1 Inleiding

Onderzoeks- en adviesbureau Oberon heeft in opdracht van het Ministerie van OCW een onderzoek uitgevoerd naar de brede school in de 40 aandachtswijken. De centrale vraag is hoe de brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs zich ontwikkelen in de aandachtswijken. We belichten daarbij een combinatie van inhoudelijke en procesmatige aspecten en opbrengsten van de brede school. Om de ontwikkeling van de brede school in de aandachtswijken goed te kunnen plaatsen, worden de resultaten afgezet tegen de landelijke voortgang van brede scholen.

Achtergrond

Het aantal brede scholen in Nederland groeit nog steeds. In vrijwel alle gemeenten in Nederland worden brede scholen ontwikkeld of treft men daar voorbereidingen voor. Zowel in het primair onderwijs als in het voortgezet onderwijs hebben gemeenten, scholen en instellingen het concept van de brede school omarmd als dé manier om de samenwerking tussen disciplines te versterken en kinderen en jongeren meer ontwikkelingskansen te bieden. Voor de 40 aandachtswijken is 'leren en opgroeien' één van de vijf centrale thema's¹. In de wijkentour van 2007 is geconstateerd dat er in de 40 wijken een schrijnend tekort is aan voorzieningen voor de jeugd. Het gaat dan zowel om gebouwen (ontmoetingsruimten, sportaccommodaties, speelruimte) als om activiteiten (sport, spelen, muziek en dans). Daardoor gaat een kans op talentontwikkeling verloren. De fysieke staat van gebouwen werkt soms belemmerend; huisvestingsnormen en budgetten zijn veelal te beperkt om brede scholen vorm te kunnen geven. Het kabinet en de VNG hebben in het Bestuursakkoord afspraken gemaakt over een extra inzet voor brede scholen. In het beleidsprogramma is aangekondigd om uitbreiding te stimuleren van het aantal brede scholen met aantrekkelijke dagarrangementen inclusief sport en cultuur, waarbij gestreefd wordt naar een dekkend aanbod in de 40 aandachtswijken. Bij een 'dekkend aanbod' kunnen we onderscheid maken in:

- Het aantal brede scholen in de wijk.
- Het bereik van de doelgroepen in de wijk met de brede scholen (kinderen, jongeren, ouders, wijkbewoners).
- De activiteiten en voorzieningen die de brede scholen bieden aan deze doelgroepen.

Dataverzameling

De dataverzameling bestond uit drie onderdelen, die hieronder worden toegelicht.

1. Secundaire analyses databank Jaarbericht brede scholen

Met de onderzoeken voor de Jaarberichten hebben we vanaf 2001 een uitgebreide databank brede scholen opgebouwd. De databank brede scholen bevat nieuwe gegevens van het Jaarbericht Brede Scholen 2009. Voor het Jaarbericht hebben metingen plaatsgevonden onder gemeenten en brede scholen in het PO en VO, door middel van een digitale en een telefonische enquête. Uit de databank van het Jaarbericht zijn die brede scholen geselecteerd die afkomstig zijn uit één van de 40 aandachtswijken. Daarop hebben we vervolgens secundaire analyses uitgevoerd.

¹ Actieplan krachtswijken. Van Aandachtswijk naar Krachtswijk (2007). Ministerie van VROM. Wonen, Wijken en Integratie.

2. Extra dataverzameling: coördinatoren van de brede PO- en VO-scholen in de aandachtswijken

Op basis van de databank van het Jaarbericht Brede Scholen 2009 zijn we nagegaan wie de coördinatoren zijn van de brede scholen (in ontwikkeling) in de aandachtswijken. De coördinatoren van brede scholen in het PO en VO die niet hebben gerespondeerd op het Jaarbericht, zijn benaderd met een digitale enquête. Hierin stond een aantal vragen over de brede school uit het Jaarbericht, plus een aantal extra vragen die specifiek gingen over de brede school in de aandachtswijk. Bij coördinatoren die de digitale vragenlijst niet hebben ingevuld, is een verkorte vragenlijst telefonisch afgenomen.

De coördinatoren van de brede PO-scholen in de aandachtswijken die wel hebben gerespondeerd op het jaarbericht, kregen gekoppeld aan de Jaarberichtvragenlijst nog een aantal extra vragen die specifiek gingen over de brede school in de aandachtswijk. Bij de brede VO-scholen in de aandachtswijken die hebben gerespondeerd op het jaarbericht, hebben we deze extra vragen telefonisch gesteld.

3. Wijkmanagers in de aandachtswijken

De wijkmanagers van de aandachtswijken zijn geraadpleegd door middel van een digitale enquête. De vragenlijst is telefonisch afgenomen bij een deel van de wijkmanagers die de vragenlijst niet digitaal hebben ingevuld.

Respons

Primair onderwijs

Er zijn 249 basisscholen in de veertig aandachtswijken. In totaal hebben **89** brede schoolcoördinatoren uit de aandachtswijken gerespondeerd op onze vragenlijsten.

Voor het Jaarbericht brede scholen 2009 zijn 751 brede scholen benaderd met een digitale vragenlijst, aangevuld met een verkorte telefonische vragenlijst. 282 brede schoolcoördinatoren hebben deze vragenlijst digitaal of telefonisch ingevuld. Daarmee is een respons van 38% bereikt. Van de 282 brede PO-scholen die hebben gerespondeerd zijn er **25** gevestigd in de aandachtswijken.

Daarnaast zijn 118 coördinatoren van de brede scholen in de aandachtswijken – die niet hebben gerespondeerd op het Jaarbericht – benaderd met een digitale vragenlijst. De scholen waarvan uit het Jaarbericht 2009 bekend was dat zij zeker geen brede school waren, zijn niet benaderd. Coördinatoren/directies van scholen waarvan we niet weten of ze brede school zijn of niet, zijn wel benaderd. Vier van hen hebben aangegeven geen brede school te zijn. In totaal hebben **39** coördinatoren digitaal en **25** telefonisch gerespondeerd op deze vragenlijst. Dat brengt de totale respons zoals hierboven genoemd op 89.

Voortgezet onderwijs

Er zijn 70 VO-locaties in de veertig aandachtswijken. In totaal hebben **18** brede VO-scholen uit de aandachtswijken gerespondeerd op onze vragenlijsten.

De 306 bij ons bekende brede VO-scholen zijn benaderd met een vragenlijst voor het Jaarbericht brede scholen 2009, waarop 147 locaties (48%) digitaal of telefonisch hebben gerespondeerd. Van deze brede VO-scholen zijn er **8** gevestigd in de aandachtswijken. Van deze 8 scholen hebben 6 scholen ook meegewerkt aan een verdiepende telefonische vragenlijst over de brede school in de aandachtswijk.

Daarnaast zijn nog 45 VO-locaties benaderd met een digitale vragenlijst. De scholen waarvan uit het Jaarbericht 2009 bekend was dat zij zeker geen brede school waren, zijn niet benaderd. Coördinatoren/directies van scholen waarvan we niet weten of ze brede school zijn of niet, zijn wel benaderd. De digitale vragenlijst is door **4** scholen ingevuld. Bij nog eens **6** respondenten is de vragenlijst telefonisch afgenomen. De respons van dit deel van de dataverzameling komt daarmee op **10** VO-locaties. Dat brengt de totale respons zoals hierboven genoemd op **18**. Vanwege het beperkte aantal VO-scholen dat in totaal heeft gerepsondeerd, kunnen de bevindingen niet zonder meer worden generaliseerd naar alle brede VO-scholen in de aandachtswijken.

Wijkmanagers aandachtswijken

De wijkmanagers van alle veertig wijken zijn benaderd met een digitale vragenlijst. Soms is een wijkmanager verantwoordelijk voor meerdere wijken. In dat geval heeft de manager voor iedere wijk een aparte vragenlijst ingevuld. Wijkmanagers van **24** wijken hebben de vragenlijst ingevuld. De vragenlijst is daarnaast telefonisch afgenomen bij **5** wijkmanagers. In totaal komt daarmee de respons op **29** respondenten (73%).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 presenteren we de resultaten van de meting die we hebben uitgevoerd over de ontwikkeling van brede scholen in de 40 aandachtswijken in het primair en voortgezet onderwijs. We behandelen onder meer de ambities en doelen van de scholen, geven een algemene schets van de brede schoolontwikkeling en gaan in op de activiteiten, voorzieningen, kosten en rendement van de scholen. Hoofdstuk 3 behandelt de resultaten van de bevraging van de wijkmanagers van de aandachtswijken. Hoe staan de brede scholen er momenteel voor en wat zijn hun ambities voor de wijk als het gaat om activiteiten en voorzieningen? We sluiten in hoofdstuk 4 af met een korte samenvatting en conclusies.

We presenteren de resultaten in tabellen, die voorzien zijn van een interpretatie. We vergelijken waar mogelijk de resultaten van de aandachtswijken met het landelijke beeld. Omdat het aantal respondenten, met name in het VO, klein is, moet er niet teveel belang gehecht worden aan kleine verschillen met het landelijke beeld.

Aanvullend op deze tabellenrapportage geeft het deelrapport 'Brede school analyse wijkactieplannen', dat OCW heeft ontvangen in maart 2009, inzicht in de ambities voor de brede school die zijn geformuleerd en vastgelegd in de wijkactieplannen van de verschillende aandachtswijken.

2 Resultaten PO en VO

2.1 Aantal brede scholen in de aandachtswijken

Basisonderwijs

Op basis van de verschillende bronnen waarvan we in dit onderzoek gebruik hebben gemaakt (Jaarbericht 2009, en de aanvullende vragenlijsten voor brede schoolcoördinatoren in de krachtwijken) kunnen we voor het basisonderwijs een goede indicatie geven van het aantal brede scholen in de aandachtswijken. Van de 249 basisscholen in de aandachtswijken weten we zeker dat er 154 'brede school' zijn of in een brede school participeren. Dat is 62% van het totaal aantal basisscholen in de aandachtswijken. Van nog eens 20% van de basisscholen in de aandachtswijken weten we niet of ze brede school zijn of niet². Het werkelijke percentage brede scholen zal dus waarschijnlijk nog iets hoger liggen dan 62%. Dat is véél meer dan landelijk – daar participeert 24% van alle basisscholen in een brede school.

Voortgezet onderwijs

Op basis van de verschillende bronnen waarvan we in dit onderzoek gebruik hebben gemaakt kunnen we voor het voortgezet onderwijs een globale indicatie geven van het aantal brede scholen in de aandachtswijken³. Van de 70 VO-scholen in de aandachtswijken weten we zeker dat er 26 'brede school' zijn. Dat is 37% van het totaal aantal VO-scholen in de aandachtswijken. Van nog eens 47% van de VO-scholen in de aandachtswijken weten we niet of ze brede school zijn of niet⁴. Het werkelijke percentage brede scholen zal dus waarschijnlijk hoger liggen dan 37%. Het aantal brede VO-scholen in de aandachtswijken ligt hoger dan landelijk – daar is 33% brede school.

2.2 Specifieke ambities en aanpak aandachtswijken

We hebben de brede scholen in de aandachtswijken een aantal specifieke vragen gesteld over de ambities en de aanpak van de brede school in de aandachtswijk.

Tabel 1 *Zijn er **specifieke** ambities geformuleerd voor uw brede school, omdat uw brede school in een aandachtswijk ('Vogelaarwijk') staat? n PO=73, n VO=17*

	PO aandachtswijken	VO aandachtswijken
ja	58%	59%
nee	42%	41%

Meer dan de helft van de brede scholen in de aandachtswijken geeft aan dat ze specifieke ambities hebben geformuleerd omdat de brede school in een aandachtswijk staat.

² Van 44 basisscholen in de aandachtswijken weten we dat ze geen brede school zijn of hierin participeren. Voor 14 van deze scholen is er wel een brede school gepland, voor 26 van deze scholen is er geen brede school gepland, en van 4 scholen is niet bekend of er wel of geen brede school voor is gepland.

³ Niet in alle aandachtswijken zijn er VO-locaties: in 30 van de 40 wijken staan VO-locaties, in 16 van de 18 gemeenten.

⁴ Van deze scholen is ook niet bekend of er wel een brede school gepland is.

We hebben ook aan de brede scholen gevraagd wat deze ambities inhouden. Het gaat om de volgende ambities:

- Het verbeteren van de sociale vaardigheden/sociale competenties van leerlingen.
- Leerlingen de mogelijkheid bieden om kunst en cultuur in hun leven te integreren.
- Leerlingen de mogelijkheid bieden om sport in hun leven te integreren.
- Bieden van extra zorg.
- Extra aandacht voor talentontwikkeling.
- Terugdringen van het percentage leerlingen dat met een achterstand de school verlaat.
- Het ontwikkelen van een meer wijkgerichte functie van de brede school.

Bij de ambities voor kunst en cultuur en sport geven brede scholen aan dat de meeste gezinnen in de wijk financieel gezien geen mogelijkheden hebben hiervoor. Ook het bieden van extra zorg en mogelijkheden voor talentontwikkeling behoren tot de ambities. Wat betreft de wijkgerichte functie geven de brede scholen aan dat ze graag een bijdrage willen leveren aan de verbetering van de wijk, door bijvoorbeeld educatieve activiteiten aan de wijkbewoners aan te bieden, de ouderbetrokkenheid te versterken en door meer samenwerkingsverbanden met de buurt op te zetten. Een aantal brede PO-scholen wil van hun school een ontmoetingscentrum voor de wijk maken. Minder vaak genoemde ambities zijn het aantrekken en in de wijk houden van kinderen, een multicultureel aanbod bieden en daarmee het multiculturele karakter van de school bewaren en van de wijk een vreedzame wijk maken.

Tabel 2 Bent u op de hoogte van de ambities over de brede school in het wijkactieplan? n PO=76, n VO=15

	PO aandachtswijken	VO aandachtswijken
ja	60%	67%
nee	40%	33%

Opvallend is dat 40% van de brede PO-scholen niet op de hoogte is van de ambities over de brede school zoals deze geformuleerd zijn in het wijkactieplan. In het VO ligt het percentage iets lager dan in het PO.

Tabel 3 In welke fase bent u met het realiseren van de ambities? n PO=66, n VO=13

Fase	PO aandachtswijken	VO aandachtswijken
Initiatief: oriëntatie en visieontwikkeling	15%	15%
Vorbereiding: projectorganisatie- en planning, financiering, bouwprocessen	23%	23%
Uitvoering: implementatie van inhoudelijke en organisatorische veranderingen	52%	39%
Consolidatie: evaluatie en bijstelling en/of uitbreiding van de aanpak	11%	23%

In het PO is ongeveer de helft van de brede scholen bezig met de uitvoering van de ambities. 11% heeft ze al gerealiseerd en is in de consolidatiefase. In het VO is ruim een derde bezig met de uitvoering en is een vijfde ze aan het consolideren. Zowel in het PO als in het VO is een aanzienlijk deel van de brede scholen nog niet begonnen met het realiseren van de ambities.

Tabel 4 Zijn er vanuit de aandachtswijkenaanpak extra middelen beschikbaar voor uw brede school? n PO=40, n VO=9

	PO aandachtswijken	VO aandachtswijken
ja	30%	33%
nee	70%	67%

Ongeveer driekwart van de brede scholen in het PO en tweederde van de brede scholen in het VO geven aan dat er vanuit de aandachtswijkenaanpak geen extra middelen beschikbaar zijn voor de school.

Tabel 5 Heeft de aandachtswijkenaanpak specifieke gevolgen voor de ontwikkeling van uw brede school? Geef per thema aan of dit het geval is en zo ja, licht dat kort toe. Meerdere antwoorden mogelijk. *n* PO=77, *n* VO=13-14

	PO aandachtswijken	VO aandachtswijken
Ja, gevolgen voor het aanbod	35%	54%
Ja, gevolgen voor de samenwerking	27%	71%
Ja, gevolgen voor de partners	18%	36%
Ja, gevolgen voor de gebouwen	21%	21%
Ja, gevolgen voor het formuleren van een visie	18%	36%

De aandachtswijkenaanpak heeft met name in het VO gevolgen gehad voor het aanbod en voor de samenwerking. Ook heeft de aandachtswijkenaanpak volgens 36% van de brede VO-scholen gevolgen gehad voor de partners waarmee de school samenwerkt en voor het formuleren van een visie. De percentages liggen bij de brede PO-scholen (veel) lager. Daar vind ongeveer een vijfde tot een derde dat de aandachtswijken invloed heeft gehad op de genoemde onderwerpen.

We hebben de brede scholen ook gevraagd om de gevolgen toe te lichten.

Gevolgen voor het aanbod

De brede scholen in de aandachtswijken realiseren een groter aanbod aan activiteiten. Er kunnen ook meer verschillende activiteiten voor de leerlingen worden georganiseerd, zoals uitstapjes. Een VO brede school geeft aan dat hun brede schoolactiviteiten voor een deel gericht zijn op de verrijking van de algemene ontwikkeling van de leerlingen. Dit willen ze bereiken door middel van uitstapjes naar bijvoorbeeld de stormvloedkering en een rechtbank. Naast de uitbreiding van het aanbod voor de leerlingen, ontwikkelt een aantal scholen ook een aanbod voor de wijk. Een VO brede school biedt bijvoorbeeld Chinese en Portugese les aan buurtbewoners aan. Door de aandachtswijkenaanpak worden de activiteiten meer afgestemd op de doelgroep en de visie van de wijk.

Gevolgen voor de samenwerking

Het belangrijkste gevolg van de aandachtswijkenaanpak voor de samenwerking is dat de scholen zowel in het PO als in het VO intensiever en met meer organisaties in de wijk zijn gaan samenwerken. Een PO brede school geeft aan dat zij bijvoorbeeld met de wijkcoaches zijn gaan samenwerken. Een aantal brede VO-scholen heeft samenwerkingsverbanden opgezet met ondernemers in de wijk om de leerlingen ervaringen op te laten doen met werken en ondernemen. Een ander gevolg voor de samenwerking die een aantal keer door brede PO-scholen wordt genoemd is de betere afstemming van afspraken en regels die gelden voor kinderen. Doordat de samenwerkingspartners één lijn trekken ontstaat er een sluitend pedagogisch klimaat.

Gevolgen voor de partners

Doordat de brede scholen met meer partners gaan samenwerken, is er meer tijd voor overleg nodig om zaken af te stemmen. Een PO brede school geeft aan dat er veel onduidelijkheden en miscommunicatie ontstaat omdat de organisatie minder transparant is geworden door de uitbreiding van het aantal samenwerkingspartners. In sommige gevallen is het aantal partners waarmee een school kan samenwerken erg groot. Een aantal scholen geeft aan dat ze partners gaan selecteren op basis van kwaliteit en aanbod. Een VO brede school geeft aan dat zij partners heeft uitgezocht die aansluiten bij de specifieke ambities voor de wijk. Een PO brede school geeft aan dat de diversiteit in aanbod ook leidt tot concurrentie met andere scholen.

Gevolgen voor gebouwen

De scholen hebben meer ruimte nodig vanwege de uitbreiding van het activiteitsaanbod. Veel scholen geven aan dat ze ruimtes anders hebben ingedeeld. In sommige gevallen heeft er verbouwing plaats gevonden om de ruimtes aan te passen aan de activiteiten. In een PO brede school is bijvoorbeeld ruimte gecreëerd voor een voorschool en voor een BSO.

Naast het aanpassen van de inrichting en verbouwing wordt door een aantal scholen aangegeven dat het geld gebruikt zal worden voor de bouw van een multifunctionele accommodatie.

Gevolgen voor de visie

Het was lastig voor de brede scholen om dit toe te lichten. Ze geven aan dat de aandachtswijkeraanpak ertoe heeft geleid dat de school niet alleen is gericht op onderwijs maar in samenwerking met zijn partners een visie heeft geformuleerd waarbij de wijk uitgangspunt is.

2.3 Algemeen beeld van de brede schoolontwikkeling

Naast de specifieke ambities en gevolgen van de aandachtswijkeraanpak, vergelijken we de brede scholen in de aandachtswijken ook met het landelijke beeld: hoe staat het met de brede schoolontwikkeling in de aandachtswijken – waarin verschilt deze van de landelijke ontwikkeling? Hiervoor gebruiken we de resultaten van het jaarbericht brede scholen in Nederland (Oberon, 2009).

Start en ontwikkeling van de brede school

Tabel 6 In welke fase van het proces bevindt uw brede school zich? n PO aandachtswijken=64, n VO aandachtswijken=16

Fase	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Initiatief	13%	6%	6%	24%
Vorbereiding	8%	12%	38%	16%
Uitvoering	29%	45%	31%	37%
Consolidatie	50%	37%	25%	24%

De meeste brede PO scholen in de aandachtswijken bevinden zich in de uitvoeringsfase of in de consolidatiefase, terwijl brede VO-scholen zich vaker bevinden in de voorbereidings- en uitvoeringsfase. In het PO lijken de brede scholen in de aandachtswijken enerzijds verder gevorderd dan landelijk; er zitten minder brede scholen in de uitvoerings- en meer in de consolidatiefase. Anderzijds zitten er ook iets meer brede scholen in de initiatiefase. In het VO lijken de brede scholen in de aandachtswijken ook iets verder gevorderd dan landelijk: minder brede scholen bevinden zich in de initiatiefase en meer in de voorbereidingsfase.

Tabel 7 Wanneer heeft uw school de ontwikkeling richting brede school ingezet? n PO=63, n VO=11

	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
1990 t/m 1994	0 (0%)	1%	0 (0%)	7%
1995 t/m 1999	12 (19%)	12%	0 (0%)	8%
2000 t/m 2003	18 (29%)	36%	1 (9%)	20%
2004 t/m 2007	26 (41%)	46%	9 (82%)	52%
2008 en 2009	7 (11%)	5%	1 (9%)	13%

In de periode van 2004 tot 2007 zijn de meeste brede scholen in het PO en in het VO van start gegaan. Opvallend is de late start van de brede schoolontwikkeling in het VO in de aandachtswijken ten opzichte van de landelijke ontwikkeling van brede scholen – zeker gezien het feit dat ze verder zijn met het proces.

Doelen voor de brede school

Primair onderwijs

Tabel 8 Wat wilt u met uw brede school bereiken? n PO = 52-53, n PO landelijk= 172

	PO aandachtswijken	PO landelijk
Doelen voor kinderen		
Ontwikkelingskansen bieden	93%	87%
Kinderen meer laten sporten en bewegen	87%	66%
Kinderen meer in aanraking brengen met kunst en cultuur	85%	61%
De sociale vaardigheden van kinderen verbeteren	81%	60%
Uitbreiding/verbetering activiteiten aanbod	74%	77%
maatwerk/mogelijkheden tot talentontwikkeling bieden voor leerlingen	70%	47%
De leerprestaties van kinderen verbeteren	64%	28%
voorbereiding op de maatschappij/maatschappelijke participatie van leerlingen verhogen	62%	51%
Gezondheid van kinderen verbeteren	58%	36%
Doelen voor ouders	PO aandachtswijken	PO Landelijk
Ouderbetrokkenheid versterken	94%	69%
Opvoedingsondersteuning bieden	83%	62%
Ouders zijn meer betrokken bij de ontwikkeling van hun kind	78%	45%
Kennis en vaardigheden van ouders verbeteren	60%	26%
Combinatie arbeid-zorg makkelijker maken	37%	45%
Doelen voor de wijk	PO aandachtswijken	PO landelijk
Sociale cohesie/veiligheid in de wijk versterken	81%	70%
Activiteiten/voorzieningen voor de bewoners	42%	51%
Doelen voor instellingen	PO aandachtswijken	PO landelijk
Een doorgaande lijn in het aanbod realiseren	81%	80%
Samenwerking tussen instellingen verbeteren	69%	77%
Onderwijs aantrekkelijker maken	54%	32%

Bijna alle brede PO-scholen in de aandachtswijken hebben de brede schoolontwikkeling ingezet om de kinderen meer ontwikkelingskansen te bieden. De scholen willen dit onder andere bereiken door de kinderen de mogelijkheid te bieden meer te sporten en te bewegen en door de kinderen meer in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Bijna driekwart van de brede scholen wil de samenwerking

tussen instellingen verbeteren. Daarnaast richt 81% zich op het realiseren van een doorgaande lijn in het aanbod.

In de relatie tot de ouders hebben veel brede PO-scholen zich ten doel gesteld de ouderbetrokkenheid te versterken en ouders opvoedingsondersteuning bieden. In de wijk willen veel scholen een bijdrage leveren aan het versterken van de sociale cohesie en de veiligheid in de wijk.

Veel doelen zijn voor de brede scholen in de aandachtswijken belangrijker dan voor de brede scholen landelijk. Opvallend zijn met name het verbeteren van de leerprestaties en de gezondheid. In de aandachtswijken stelt (ruim) meer dan de helft van de brede scholen dit zich ten doel, landelijk is dit een kwart tot een derde. Ook de doelen voor ouders zijn belangrijker voor de brede scholen in de aandachtswijken dan voor brede scholen landelijk.

Voortgezet onderwijs

Tabel 9 Wat wilt u met uw brede school bereiken? n VO=10, n VO landelijk = 107

Doelen voor leerlingen	VO aandachtswijken	VO landelijk
maatwerk/mogelijkheden tot talentontwikkeling bieden voor leerlingen	100%	65%
voorbereiding op de maatschappij/maatschappelijke participatie van leerlingen verhogen	80%	78%
Onderwijs aantrekkelijk maken	80%	59%
De sociale vaardigheden van kinderen verbeteren	80%	71%
Leerlingen meer laten sporten en bewegen	80%	58%
De leerprestaties van leerlingen verbeteren	60%	51%
Leerlingen meer in aanraking brengen met kunst en cultuur	50%	65%
Doelen voor ouders		
Ouderbetrokkenheid versterken	90%	63%
Opvoedingsondersteuning bieden	60%	35%
Doelen school en omgeving		
Uitbreiding/verbetering van het activiteiten aanbod	100%	75%
Samenwerking met organisaties in de wijk versterken	80%	56%
Sociale cohesie/veiligheid in de wijk versterken	60%	50%
Doorgaande lijn in het aanbod realiseren	30%	43%

Ook hier zien we dat de brede scholen in de aandachtswijken meer belang hechten aan een aantal doelen dan de brede scholen landelijk. Zo stellen brede scholen in aandachtswijken zich vaker ten doel om maatwerk te bieden, leerlingen in aanraking te brengen met sport, en willen meer brede scholen de leerprestaties verbeteren. Ook ouderbetrokkenheid, opvoedingsondersteuning en een goede samenwerking met organisaties in de wijk zijn belangrijker in de aandachtswijken dan landelijk. De doelen van de brede scholen in het voortgezet onderwijs komen grotendeels overeen met die van het primair onderwijs.

Brede school profielen

Tabel 10 Brede scholen hebben vaak een profiel waaraan ze te herkennen zijn. Welk profiel of profielen zijn op uw brede school van toepassing? n PO=63, n PO landelijk = 270, n VO= 10, n VO landelijk = 106

Profiel	PO aandachtswijken	PO Landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Kansenprofiel	70%	43%	90%	54%
Zorgprofiel	41%	28%	30%	44%
Wijkprofiel	59%	56%	20%	27%
Verrijkingprofiel	65%	64%	90%	65%
Opvangprofiel	27%	30%	0%	12%

Bij de brede PO-scholen in de aandachtswijken komt het kansenprofiel het meeste voor, en ook duidelijk meer dan landelijk. Naast het kansenprofiel komen ook het verrijking- en het wijkprofiel relatief veel voor, hier is er echter nauwelijks verschil met landelijk. Bij de brede VO-scholen in de aandachtswijken komen het verrijkingprofiel en kansenprofiel het vaakst voor. Maar weinig brede VO-scholen in de aandachtswijken hebben een wijkprofiel. De brede scholen (PO en VO) in de aandachtswijken herkennen zich het minst in het opvangprofiel.

Organisatie en samenwerking

Coördinatie

Tabel 11 Heeft uw brede school een "brede school coördinator" of "locatiemanager" (iemand die de verantwoordelijkheid heeft over de ontwikkeling en organisatie van de brede school)? n PO=63, n VO=10

Coördinator/ locatiemanager	PO aandachtswijken	PO Landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
ja	46%	30%	70%	39%
nee	54%	70%	30%	61%

Op de helft van de brede PO-scholen in de aandachtswijken (54%) is geen 'brede school coördinator' of 'locatiemanager' die de verantwoordelijkheid heeft over de ontwikkeling en organisatie van de brede school. Daarentegen is op tweederde van de brede VO-scholen in de aandachtswijken (70%) wel iemand verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de brede school. In de brede scholen in de aandachtswijken in PO en VO is er (veel) vaker een coördinator dan landelijk.

Partners primair onderwijs

Tabel 12 In hoeverre maken de volgende scholen, instellingen en organisaties onderdeel uit van uw brede school? n PO = 40-50, n PO landelijk = 132-163

Instelling	Actief betrokken (%)		Wel betrokken, geen activiteit (%)		Niet betrokken(%)	
	AW*	landelijk	AW	landelijk	AW	landelijk
Maatschappelijk werk	71	36	25	30	4	34
Welzijnswerk	70	58	13	14	17	29
Bibliotheek	67	51	10	20	22	29
Gemeente	65	53	21	35	15	12
Voorschool/VVE	63	56	25	23	13	21
Sportvereniging	60	58	21	15	19	27
Kinderopvang	50	67	38	21	13	12
Centrum voor kunst & cultuur	44	44	20	14	36	42
Peuterspeelzaal	43	39	28	14	30	17
GGD (schoolarts, wijkverpleging)	41	30	28	29	30	41
Politie	40	12	34	40	26	48
Muziekschool	37	43	16	18	47	40
Speeltuin(vereniging)	33	14	16	16	51	70
Oudervereniging	33	20	15	25	52	55
Woningbouwvereniging/woningcorporatie	29	12	22	25	50	63
Bureau jeugdzorg	27	16	27	30	46	54
Onderwijsbegeleidingsdienst	25	11	23	17	52	73
Jongeren centrum	23	27	19	22	58	51
Bewoners/buurtvereniging	21	23	37	29	42	48
Hogeschool	21	7	12	4	67	89
ROC	19	13	14	13	67	74
Thuiszorg (consultatiebureau)	14	25	24	18	62	57
Alloctonenorganisatie	14	7	14	12	71	82
School voor voortgezet onderwijs	5	6	13	11	83	83
School voor speciaal onderwijs	3	5	15	8	83	87
Horeca	2	1	5	4	93	95

* AW = aandachtswijk

De belangrijkste partners in de brede PO-scholen in de aandachtswijken zijn het maatschappelijk werk en het welzijnswerk, veel vaker dan landelijk. Andere partners die in de aandachtswijken vaker actief betrokken zijn dan landelijk, zijn o.a. de bibliotheek, de gemeente, ouderverenigingen, woningcorporaties, hogescholen, de politie en speeltuinverenigingen.

Naast de bovenstaande samenwerkingspartners noemen scholen plaatselijke ondernemers en (kleinschalige) aanbieders van activiteiten, waar mee wordt samengewerkt.

Partners voortgezet onderwijs

Tabel 13 In hoeverre maken de volgende scholen, instellingen en organisaties onderdeel uit van uw brede school? n VO = 9-10, n VO landelijk = 103-114

Instelling	Actief betrokken (%)		Wel betrokken, geen activiteit (%)		Niet betrokken (%)	
	AW*	landelijk	AW	landelijk	AW	landelijk
Theater/podium	70	39	10	19	20	42
Gemeente	60	57	30	32	10	11
Welzijnswerk	60	33	30	32	10	35
Maatschappelijk werk	50	39	20	28	30	33
Commerciële sportschool	60	28	10	13	30	59
GGD (schoolarts, wijkverpleging)	50	35	10	27	40	38
Sportvereniging	50	46	30	25	20	29
Museum/galerie	50	22	20	18	30	60
Centrum voor kunst & cultuur	40	40	30	25	30	35
Kunstenaars	40	33	0	14	60	53
Hogeschool	30	16	30	14	40	70
Bedrijfsleven	22	31	11	27	67	42
Politie	20	39	30	22	50	39
Bibliotheek	20	35	30	26	50	39
Bureau jeugdzorg	20	30	40	29	40	41
ROC	20	21	40	24	40	55
Woningbouwvereniging/woningcorporatie	20	11	10	16	70	73
Jongeren centrum	10	28	30	24	60	48
Oudervereniging	10	27	20	30	70	43
Muziekschool	10	18	10	23	80	59
Bewoners/buurtvereniging	10	18	40	23	50	59
Basisschool	0	25	10	17	90	58
Andere VO-scholen	0	20	50	29	50	51
Amateurkunstvereniging	0	15	10	10	90	75

* AW = aandachtswijk

In het voortgezet onderwijs is het theater in de aandachtswijken de actiefste partner in de brede school, daarna volgt de gemeente (zowel in de aandachtswijken als landelijk). Een aantal partners is actiever in de aandachtswijken dan landelijk. Het gaat daarbij om welzijnswerk, maatschappelijk werk, commerciële sportscholen, musea en hogescholen. Opvallend is dat het bedrijfsleven landelijk vaker is betrokken dan in de aandachtswijken.

Tabel 14 Hoe kunt u de samenwerking tussen de instellingen het best typeren? n PO=72, n VO=16

Type samenwerking	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Back to back	14%	6%	13%	12%
Face to face	60%	50%	56%	56%
Hand in hand	28%	43%	31%	30%
Cheek to cheek	1%	1%	0%	2%

De samenwerking tussen instellingen kan het best getypeerd worden als face to face. Dat betekent dat organisaties een open houding naar elkaar hebben. Ze kennen elkaars expertise, stemmen hun werkzaamheden op elkaar af en enkele ruimten worden multifunctioneel gebruikt. Opvallend is dat de brede PO-scholen in de aandachtswijken minder vaak hand in hand samenwerken met hun partners dan landelijk.

Activiteiten

Primair onderwijs

Tabel 15 Op welke doelgroepen richt uw brede school zich, en met welk aanbod (meerdere antwoorden mogelijk) n PO **aandachtswijken** =86

	Educatief	Kunst en cultuur	Sport en bewegen	Opvang	Zorg en begeleiding	Techniek en multimedia
0-4 jarigen	33%	12%	14%	31%	24%	4%
4-12 jarigen	78%	80%	84%	58%	62%	66%
12+	6%	5%	7%	6%	4%	6%
Ouders	55%	22%	27%	6%	36%	8%
Wijkbewoners	13%	5%	6%	1%	6%	4%

Tabel 16 Op welke doelgroepen richt uw brede school zich, en met welk aanbod (meerdere antwoorden mogelijk)? n PO **landelijk** = 162

	Educatief	Kunst en cultuur	Sport en bewegen	Opvang	Zorg en begeleiding	Techniek en multimedia
0-4 jarigen	38%	19%	24%	47%	37%	4%
4-12 jarigen	83%	77%	81%	58%	60%	53%
12+	7%	11%	19%	8%	8%	7%
Ouders	41%	10%	9%	13%	43%	7%
Wijkbewoners	17%	21%	14%	4%	9%	6%

De brede PO-scholen in de aandachtswijken richten zich voornamelijk op kinderen van 4 tot 12 jaar en, in mindere mate, hun ouders. Belangrijke componenten van hun aanbod bestaan uit educatieve activiteiten, kunst en cultuur en sport en bewegen. De resultaten van de brede PO-scholen in de aandachtswijken komen grotendeels overeen met het landelijke beeld, maar er zijn wel meer activiteiten voor ouders.

Tabel 17 Hoe vaak biedt uw brede school de volgende brede school activiteiten voor 4-12 jarigen aan? n PO **aandachtswijken** =41-46

Activiteiten	één maal per jaar	enkele malen per jaar	maandelijks	wekelijks
Educatief	4%	11%	7%	72%
Kunst en cultuur	2%	16%	9%	71%
Sport en bewegen	2%	7%	2%	87%
Zorg en begeleiding	3%	10%	5%	68%
Techniek en multimedia	7%	7%	15%	59%

Tabel 18 Hoe vaak biedt uw brede school de volgende brede school activiteiten voor 4-12 jarigen aan? n PO **landelijk**= 145

Activiteiten	één maal per jaar	enkele malen per jaar	maandelijks	wekelijks
Educatief	3%	30%	10%	47%
Kunst en cultuur	7%	37%	15%	35%
Sport en bewegen	2%	25%	9%	57%
Zorg en begeleiding	5%	28%	13%	39%
Techniek en multimedia	11%	29%	12%	26%

De brede PO-scholen in de aandachtswijken bieden de meeste activiteiten vaker aan dan de brede PO-scholen landelijk. Meer activiteiten vinden wekelijks plaats.

Voortgezet onderwijs

Tabel 19 Welke activiteiten biedt u aan voor leerlingen in het kader van de brede school? Meerdere antwoorden mogelijk. n VO **aandachtswijken** = 15-16, n VO **landelijk** =125

Activiteiten	VO aandachtswijken	VO landelijk
Educatief	87%	58%
Kunst en cultuur	88%	79%
Sport en bewegen	100%	84%
Zorg en begeleiding	94%	73%
Techniek en multimedia	69%	44%

Door alle brede VO-scholen in de aandachtswijken worden sport- en bewegingsactiviteiten aangeboden. Daarnaast worden activiteiten op het gebied van zorg en begeleiding en kunst en cultuur door veel brede scholen aangeboden. Activiteiten op het gebied van sport en bewegen, zorg en begeleiding en techniek en multimedia komen vaker voor in de brede scholen in de aandachtswijken dan landelijk.

Tabel 20 Hoe vaak biedt uw brede school de volgende brede school activiteiten aan? n VO **aandachtswijken** = 6-10

Activiteiten	één maal per jaar	enkele malen per jaar	maandelijks	wekelijks
Educatief	0%	0%	13%	88%
Kunst en cultuur	0%	22%	33%	44%
Sport en bewegen	0%	10%	0%	90%
Zorg en begeleiding	0%	11%	11%	78%
Techniek en multimedia	0%	33%	17%	50%

Tabel 21 Hoe vaak biedt uw brede school de volgende brede school activiteiten aan? n VO **landelijk** = 41 - 79

Activiteiten	één maal per jaar	enkele malen per jaar	maandelijks	wekelijks
Educatief	4%	24%	13%	59%
Kunst en cultuur	2%	41%	24%	33%
Sport en bewegen	4%	25%	11%	60%
Techniek en multimedia	7%	44%	10%	39%
Zorg en begeleiding	1%	17%	15%	67%

Een behoorlijk deel van de activiteiten wordt wekelijks aangeboden op de brede scholen in de aandachtswijken. Kunst en cultuuractiviteiten en techniek en multimedia-activiteiten vormen hierop een uitzondering, zij staan in veel gevallen niet wekelijks op het programma. Net als bij het PO zien we dat de meeste activiteiten in de aandachtswijken frequenter worden aangeboden (namelijk wekelijks) dan landelijk.

Tabel 22 Richt uw brede school zicht, behalve op leerlingen, ook op andere doelgroepen?

Meerdere antwoorden mogelijk n VO = 10, n VO landelijk = 96

	VO aandachtswijken	VO landelijk
Nee	8%	44%
Ja, op ouders van leerlingen	80%	37%
Ja, op andere wijkbewoners	30%	29%
Ja, op jongeren van buiten de school	30%	16%

80% van de brede VO-scholen in de aandachtswijken richt zich behalve op de leerlingen ook op de ouders van de leerlingen (Tabel X). Dit is veel meer dan landelijk.

Huisvesting

Tabel 23 Hoe is uw brede school gehuisvest? n PO=79, n PO landelijk = 246, n VO=18, n VO landelijk= 123

Type	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Multifunctionele accommodatie (MFA)	33%	44%	53%	54%
Accommodaties in elkaar nabijheid	33%	26%	20%	24%
Verspreid over locaties in de wijk	34%	30%	27%	22%

Tabel 24 Om wat voor soort gebouw(en) gaat het? Meerdere antwoorden mogelijk. n PO =84, n VO = 16

Type	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Bestaand gebouw	75%	61%	94%	79%
Verbouwing van een bestaand gebouw (ten behoeve van de brede school)	13%	19%	0%	7%
Nieuwbouw	21%	34%	6%	14%

Brede scholen in de aandachtswijken zijn net als andere brede scholen in het land te vinden in verschillende typen accommodaties. Brede scholen zijn ongeveer even vaak gehuisvest in een multifunctionele accommodatie, in accommodaties in elkaars nabijheid of verspreid over locaties in de wijk. Veruit de meeste brede scholen zowel in PO als in het VO maken gebruik van een bestaand gebouw. Het beeld in de aandachtswijken komt op hoofdlijnen overeen met het landelijke beeld.

Wat kost de brede school?

Tabel 25 Welke kosten zijn er jaarlijks gemoeid met de brede school? n PO = 44, n VO = 10

	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Minder dan €10.000	7%	30%	10%	34%
Tussen €10.000 en €25.000	14%	32%	0%	22%
Tussen €25.000 en €50.000	34%	16%	40%	23%
Tussen €50.000 en €100.000	21%	14%	30%	11%
Meer dan €100.000	25%	8%	20%	10%

De brede scholen in de aandachtswijken, zowel in het PO als in het VO, besteden jaarlijks meer geld aan hun brede school dan de brede scholen landelijk. Bij 34% van de brede PO-scholen en bij 40% van de brede VO-scholen liggen de kosten tussen de €25.000 en €50.000. Van het merendeel van de brede scholen in het land zijn de kosten minder dan €10.000 of liggen ze tussen de €10.000 en €25.000.

Rendement: zicht op resultaten

Tabel 26 Hoe zou u uw brede school op dit moment willen typeren? n PO = 81, n VO = 10

	PO aandachtswijken	PO landelijk	VO aandachtswijken	VO landelijk
Wij zijn koploper in Nederland	16%	8%	10%	5%
Wij zijn aardig op weg	65%	60%	60%	51%
Onze brede school staat nog in de kinderschoenen	14%	27%	30%	32%
We moeten eigenlijk nog echt beginnen	5%	5%	0%	12%

De meeste brede scholen vinden van zichzelf dat ze aardig op weg zijn. Dit geldt zowel voor de brede scholen in de aandachtswijken als voor de brede scholen in de rest van het land. In de aandachtswijken zijn er iets meer koplopers dan landelijk, maar de verschillen zijn maar klein.

Tabel 27 Wilt u van de volgende punten aangeven in hoeverre u resultaten ziet van uw brede school?
n PO=45-52

	Ik zie geen resultaat	Ik zie nog geen resultaat, maar verwacht het wel	Ik zie resultaat, maar kan dat nog niet aantonen	Er zijn aantoonbare resultaten
Kinderen				
Het activiteiteenaanbod voor kinderen is uitgebreid	2%	6%	12%	81%
Kinderen zijn meer gaan sporten en bewegen	6%	8%	21%	65%
Kinderen komen vaker in aanraking met kunst en cultuur	8%	15%	19%	58%
De ontwikkelingskansen voor kinderen zijn groter	2%	10%	51%	37%
Er zijn meer sluitende dagarrangementen onderwijs-opvang	46%	14%	6%	33%
Kinderen met problemen worden beter geholpen	14%	25%	29%	33%
De sociale vaardigheden van kinderen zijn verbeterd	10%	12%	48%	31%
De leerprestaties van kinderen zijn verbeterd	16%	26%	32%	26%
Gedragsproblemen bij kinderen zijn afgenomen	23%	23%	40%	14%
Ouders				
Er is een ontmoetingsplek voor ouders	10%	14%	14%	63%
Het activiteiteenaanbod voor ouders is uitgebreid	10%	14%	23%	54%
De betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind is vergroot	10%	27%	22%	41%
Er zijn meer sluitende dagarrangementen onderwijs-opvang (bijv. van 7.30-18.30 uur)	37%	22%	2%	38%
Ouders worden beter begeleid bij opvoedingsproblemen	19%	17%	27%	37%
Het scholingsniveau van ouders (bijvoorbeeld taal of ict) is verbeterd	34%	32%	14%	20%
Wijk				
Het activiteiteenaanbod voor de wijk is uitgebreid	22%	12%	18%	49%
Er is een ontmoetingsplek voor wijkbewoners	37%	12%	4%	47%
Het voorzieningenaanbod is behouden	21%	21%	17%	42%
Er is een concentratie van voorzieningen	33%	27%	12%	29%
Er is minder last van rondhangende jongeren	41%	33%	9%	17%
De sociale cohesie in de wijk is versterkt	25%	51%	10%	14%
School en partners				
De samenwerking is versterkt	12%	20%	27%	42%
Er wordt expertise uitgewisseld	10%	37%	22%	32%
Er is een gezamenlijke visie ontwikkeld	10%	37%	22%	32%
Zorg en signalering zijn verbeterd	12%	37%	20%	32%
Er is een doorgaande lijn ontwikkeld	15%	37%	27%	22%

Tabel 28 Wilt u van de volgende punten aangeven in hoeverre u resultaten ziet van uw brede school? n VO=9-10

	Ik zie geen resultaat	Ik zie nog geen resultaat, maar verwacht het wel	Ik zie resultaat, maar kan dat nog niet aantonen	Er zijn aantoonbare resultaten
Leerlingen				
Het activiteitenaanbod voor leerlingen is uitgebreid	0%	0%	10%	90%
Leerlingen komen vaker in aanraking met kunst en cultuur	10%	0%	20%	70%
Leerlingen zijn meer gaan sporten en bewegen	0%	10%	50%	40%
Leerlingen ontvangen maatwerk (ze krijgen mogelijkheden voor talentontwikkeling)	10%	0%	50%	40%
De sociale vaardigheden van leerlingen zijn verbeterd	0%	20%	70%	10%
De leerprestaties van leerlingen zijn verbeterd	10%	50%	30%	10%
Leerlingen met problemen worden beter geholpen	10%	40%	20%	30%
De sociale participatie is gestegen (leerlingen nemen meer deel aan maatschappelijke activiteiten)	10%	30%	40%	20%
Het schoolklimaat is veiliger	10%	40%	40%	10%
Het voortijdig schoolverlaten is verminderd	22%	22%	56%	0%
Ouders/wijk				
De relatie tussen school en thuis (driehoek ouders-school-kind) is verbeterd	20%	30%	30%	20%
Het activiteitenaanbod in de wijk is uitgebreid	40%	50%	0%	10%
Er is minder last van rondhangende jongeren	40%	50%	10%	0%
De sociale cohesie/veiligheid in de wijk is versterkt	40%	60%	0%	0%
School en partners				
Het onderwijs is aantrekkelijker geworden	0%	10%	40%	50%
Partners wisselen expertise uit	0%	20%	40%	40%
Er is sprake van een doorgaande lijn in het aanbod	10%	30%	30%	30%

De resultaten die de brede scholen in de aandachtswijken ervaren komen tussen het PO en het VO grotendeels overeen. Het belangrijkste resultaat dat de scholen hebben geboekt is de uitbreiding van het activiteitenaanbod voor de leerlingen. Verder geven de scholen aan dat de kinderen meer gaan sporten en bewegen en dat kinderen vaker in aanraking komen met kunst en cultuur.

De brede PO-scholen geven ook aan dat er aantoonbare resultaten worden geboekt in het contact met ouders. Bijna tweederde geeft aan dat er een ontmoetingsplek is voor ouders, en bij de helft is het activiteitenaanbod voor ouders uitgebreid.

De helft van de brede VO-scholen geeft aan resultaten te zien bij de vermindering van het voortijdig schoolverlaten. In het contact met de ouders en in de wijk zien de brede scholen in het VO weinig tot geen resultaten. Ze verwachten in de toekomst wel resultaten te zien.

3 Resultaten wijkmanagers

De wijkmanagers van de 40 aandachtswijken hebben een vragenlijst voorgelegd gekregen over de ontwikkeling van de brede school in de aandachtswijken. Deze vragenlijst is door 29 van hen ingevuld. Ze gaan daarbij o.a. in op de volgende onderwerpen. Hoe staan de brede scholen er momenteel voor en wat zijn hun ambities voor de wijk als het gaat om activiteiten en voorzieningen? Is er sprake van een dekkend aanbod van brede scholen? Daarbij maken we onderscheid in aantal, bereik, en activiteiten en voorzieningen.

3.1 Een dekkend aanbod van de brede scholen in de wijk

Dekkend aantal brede scholen?

We zijn gestart met de vraag hoeveel brede scholen er op dit moment zijn in de wijk en hoeveel brede scholen er zouden moeten zijn om te kunnen spreken van een dekkend aanbod. Gemiddeld genomen staan er volgens de wijkmanagers 2 brede PO-scholen in iedere wijk. Het aantal varieert per wijk, van 0 tot en met 7. In één derde van de responderende aandachtswijken is er op dit moment geen enkele brede PO-school. Een kwart heeft 1 brede school, één derde heeft 2-4 brede scholen en 11% heeft er meer dan 4.

De wijkmanagers geven dus aan dat er gemiddeld twee brede scholen in hun aandachtswijk staan. Daarin kunnen meerdere basisscholen participeren. Hoe verhoudt dit gegeven zich tot de eerder genoemde 154 basisscholen in een brede school? We beschrijven twee mogelijkheden:

1. Bij het vaststellen van de 154 basisscholen in een brede school hebben we gekeken naar het aantal *basisscholen* dat breed is of meedoet in een brede school. In de vragenlijst voor de wijkmanagers hebben we gevraagd naar het aantal *brede scholen*. Uit het Jaarbericht brede scholen weten we echter dat er vaak meerdere basisscholen participeren in één brede school. Als je het aantal basisscholen in een brede school telt kom je daarom op een hoger aantal dan wanneer je het aantal brede scholen telt.
2. Niet alle wijkmanagers hebben de vragenlijst ingevuld: 29 van de 40 deden dat wel. Deze 29 wijkmanagers komen relatief wat vaker uit wijken met een kleiner aantal scholen. In een wijk met minder scholen zijn er waarschijnlijk ook minder brede scholen. Als alle wijkmanagers de vragenlijst ingevuld zouden hebben zou het gemiddelde aantal brede scholen per aandachtswijk daarom waarschijnlijk hoger zijn uitgevallen.

Het volgende overzicht geeft aan hoeveel brede PO-scholen er volgens de wijkmanagers nodig zijn om te kunnen spreken van een dekkend aanbod voor de wijk.

- 0 brede scholen: volgens 7% van de wijkmanagers⁵;
- 1 brede school: volgens 39% van de wijkmanagers;
- 2 brede scholen: volgens 7% van de wijkmanagers;
- 3 brede scholen: volgens 14% van de wijkmanagers;
- 4 brede scholen: volgens 14% van de wijkmanagers;
- 5 brede scholen: volgens 7% van de wijkmanagers;
- 6-9 brede scholen: volgens 11% van de wijkmanagers.

Gemiddeld genomen vinden de wijkmanagers dat er 3 brede PO-scholen in de wijk zouden moeten zijn voor een dekkend aanbod. Dat is er één meer dan de huidige stand van zaken. Uit de analyse van de wijkactieplannen⁶ blijkt dat in diverse aandachtswijken voorbereidingen worden getroffen voor

⁵ Mogelijke verklaring voor 0 brede scholen: blijkbaar voldoen de bestaande scholen en andere voorzieningen al zonder dat er een brede school is.

⁶ Deelrapport 'Brede school analyse wijkactieplannen', Oberon (2009)

uitbreiding van het aantal brede PO-scholen in de wijken. Daarmee komt het aantal brede PO-scholen binnen enkele jaren al dichterbij het gemiddelde aantal scholen per wijk waarmee een dekkend aanbod wordt bereikt.

Wat betreft de brede VO-scholen staat er gemiddeld genomen 'een halve' brede school in iedere wijk. Het aantal varieert per wijk, van 0 tot en met 4. In maar liefst driekwart van de responderende aandachtswijken is er op dit moment helemaal geen brede VO-school in de wijk. 7% heeft één brede school, 7% heeft er twee en eveneens 7% heeft er drie of vier.

Het volgende overzicht geeft aan hoe veel brede VO-scholen er volgens de wijkmanagers nodig zijn om te kunnen spreken van een dekkend aanbod voor de wijk.

- 0 brede scholen: volgens 58% van de wijkmanagers⁷;
- 1 brede school: volgens 23% van de wijkmanagers;
- 2 brede scholen: volgens 12% van de wijkmanagers;
- 3 brede scholen: volgens 4% van de wijkmanagers;
- 4 brede scholen: volgens 4% van de wijkmanagers.

Gemiddeld genomen vinden de wijkmanagers dat er 1 brede VO-school in de wijk zouden moeten zijn voor een dekkend aanbod. Dat is 'een halve' brede school meer dan de huidige stand van zaken. In ogeschouw genomen dat in driekwart van de responderende aandachtswijken geen brede VO-school staat, is er nog veel inspanning nodig om het gewenste aantal brede scholen in de wijken te realiseren.

De hiervoor gepresenteerde cijfers geven weer wat het 'gemiddelde beeld' is. Hieronder laten we *per wijk* zien hoe veel brede scholen er volgens de wijkmanagers al zijn in de wijken, en wat de ambitie is.

⁷ In een aantal aandachtswijken staan helemaal geen VO-locaties. Dat zou de nul hier kunnen verklaren.

Tabel 29 Het werkelijke aantal brede PO- en VO-scholen in de wijken en gewenste aantal brede PO- en VO-scholen volgens wijkmanagers om van een dekkend aanbod te spreken.

Wijk	Gemeente	Aantal brede PO-scholen		Aantal brede VO-scholen	
		werkelijk	ambitie	werkelijk	ambitie
Wijk 1	A	4	4	1	1
Wijk 2	B	1	1	0	0
Wijk 3	C	-	-	-	-
Wijk 4	C	7	9	0	2
Wijk 5	C	3	3	0	0
Wijk 6	D	1	1	0	-
Wijk 7	D	0	2	-	-
Wijk 8	D	1	1	0	1
Wijk 9	E	0	3	0	0*
Wijk 10	E	0	0	0	0
Wijk 11	E	3	3	0	0
Wijk 12	E	0	1	0	1*
Wijk 13	F	1	1	0	0*
Wijk 14	G	0	1	0	0*
Wijk 15	G	2	2	0	0*
Wijk 16		0	1	0	0*
Wijk 17	I	0	1	0	0
Wijk 18	J	1	1	0	1
Wijk 19	K	4	4	4	4
Wijk 20	K	3	5	0	1*
Wijk 21	K	4	4	4	4
Wijk 22	K	7	7	0	0
Wijk 23	K	4	4	3	3
Wijk 24	K	7	0	2	1
Wijk 25	L	4	4	1	2
Wijk 26	M	1	1	0	0*
Wijk 27	M	1	3	0	0*
Wijk 28	M	0	6	0	2
Wijk 29	N	0	1	0	0

N.B. Bij de wijken waar een (-) staat aangegeven, hebben de wijkmanagers deze vraag niet beantwoord.

* In deze wijken staat géén VO-locatie.

Niet alle wijkmanagers vinden dat er méér brede scholen moeten komen om te spreken van een dekkend aanbod. In sommige wijken staat al een groot aantal brede scholen (met name PO). Bij zestien wijken komt de ambitie voor het aantal brede PO-scholen overeen met het aantal brede PO-scholen dat er nu al is. Elf wijkmanagers willen meer brede PO-scholen realiseren in de wijk. Voor het VO vinden negentien wijkmanagers dat het aantal brede scholen dat er nu is, volstaat. Hierbij moeten we opmerken dat er in een aantal van deze wijken helemaal geen VO-locatie staat. Zeven wijkmanagers hebben de ambitie om meer brede VO-scholen te realiseren in de wijk. Wanneer wijkmanagers het aantal brede scholen willen uitbreiden, gaat het doorgaans om één of twee (extra) brede scholen die nog in de wijk gerealiseerd zouden moeten worden.

Activiteiten brede scholen

We vroegen de wijkmanagers om aan te geven welke activiteiten er op dit moment in de brede scholen in de wijk plaatsvinden. Huidige activiteiten spelen zich af op het gebied van:

- Educatie (VVE, verlengde schooldag, weekendschool, huiswerkbegeleiding);
- Kunst en cultuur (muziek, kunst- en cultuuractiviteiten onder schooltijd en in het naschoolse aanbod);
- Sport en beweging (sport- en spelactiviteiten onder schooltijd en in het naschoolse aanbod);
- Techniek en multimedia (computergebruik);
- Zorg en begeleiding (opvoedingsondersteuning, gezondheid, weerbaarheid);
- Opvang (kinderopvang, peuterspeelzaal, buiten- en naschoolse opvang).

Andere activiteiten die verschillende wijkmanagers noemden zijn talentontwikkeling en activiteiten op het gebied van ouderbetrokkenheid.

Vervolgens hebben we de wijkmanagers gevraagd welke activiteiten er volgens hen moeten zijn in de brede scholen in de wijk om te kunnen spreken van een 'dekkend aanbod'. Als we op wijkniveau naar de huidige en gewenste activiteiten kijken, wordt duidelijk dat de helft van de wijkmanagers in de aandachtswijken van mening is dat voor een dekkend aanbod de huidige activiteiten voldoende zijn, maar wel vaker of in een 'meer aangeklede vorm' moeten plaatsvinden. Andere wijkmanagers wensen juist verbreding van het activiteitenaanbod, zoals de aanvulling van culturele-, sport- en bewegingsactiviteiten met activiteiten om de ouderbetrokkenheid te stimuleren. Veel wijkmanagers wensen voor de scholen vooral meer activiteiten op het gebied van sport en bewegen, kunst en cultuur, zorg en ontmoetingsactiviteiten voor wijkbewoners om een dekkend aanbod te realiseren.

Voorzieningen

Welke voorzieningen zijn er in de brede scholen in de wijk en welke moeten er volgens de wijkmanagers zijn om te kunnen spreken van een 'dekkend aanbod'?

Huidige voorzieningen die genoemd worden zijn:

- Educatie (scholen, voorschool);
- Kunst en cultuur (jeugdtheater, ruimte voor theater/zang/dans);
- Sport en bewegen (sportbuurtwerk, gymzaal, sportbedrijf, speelplein);
- Buurthuis/ontmoetingsplek (huiskamerproject, ouderkamer)
- Zorg en begeleiding (schoolmaatschappelijk werk, Centrum voor Jeugd en Gezin, consultatiebureau)
- Opvang (kinderopvang, peuterspeelzaal, buiten- en naschoolse opvang)

In een aantal wijken is met de huidige voorzieningen in brede scholen al sprake van een dekkend aanbod. Andere wijkmanagers hebben de wens om de voorzieningen uit te breiden naar andere terreinen of de bestaande voorzieningen te verbeteren. Overige voorzieningen die werden genoemd hebben vooral betrekking op de ruimten voor activiteiten: liefst zien wijkmanagers dat brede scholen multifunctionele binnen- en buitenruimtes beschikbaar hebben voor de activiteiten, zodat er een dekkend aanbod komt voor de wijk.

In enkele wijken zijn momenteel nog geen voorzieningen en vinden dus nog geen activiteiten plaats in de brede scholen. De wijkmanagers hebben voor deze wijken wel een wensenlijstje geformuleerd voor een dekkend aanbod van voorzieningen en activiteiten. Deze hebben vooral betrekking op educatie en opvang.

Bereik doelgroepen

We vroegen de wijkmanagers naar het bereik van de verschillende doelgroepen in de wijk.

Tabel 30 Hoeveel procent van de mensen in de wijk wordt op dit moment met de brede scholen bereikt en hoeveel procent zou bereikt moeten worden om te kunnen spreken van een 'dekkend aanbod?' (naar schatting)? n wijkmanagers = 21

	Op dit moment	Bij een dekkend aanbod
Van alle kinderen van 0-4 nu	37%	62%
Van alle kinderen van 4-12 nu	55%	70%
Van alle jongeren 12+	8%	33%
Van alle ouders	33%	59%
Van alle wijkbewoners	16%	35%

Op dit moment bereiken de brede scholen in de aandachtswijken iets meer dan de helft van het aantal kinderen tussen 4-12 jaar. Pas wanneer de scholen 70% van de kinderen uit deze leeftijdscategorie bereiken, is volgens de wijkmanagers sprake van een dekkend aanbod. Scholen bereiken vooral kinderen van 0-4 jaar en ouder dan 12 jaar nog veel minder vaak dan zij zelf wenselijk vinden. Scholen kunnen het bereik onder de mensen in de wijk zien stijgen naarmate het activiteiten/- en voorzieningenaanbod verder is ontwikkeld en/of beter is afgestemd op de beoogde doelgroepen in de wijk.

3.2 Ambities voor de brede scholen

Tot slot zijn we bij de wijkmanagers nagegaan wat de ambities zijn voor de brede scholen in de wijk en hoe ver zij zijn met het realiseren van deze ambities. Zij kregen ambities voorgelegd die afkomstig zijn uit de wijkactieplannen (ambities die in meerdere wijkactieplannen terugkomen).

Tabel 31 Welke ambities zijn geformuleerd voor de brede scholen in de wijk en in welk stadium bent u met het realiseren daarvan? n wijkmanagers = 19-21

	Initiatief (%)	Voorbereiding (%)	Uitvoering (%)	Afgerond (%)	n.v.t./ geen ambitie (%)
Visie en doelen					
Uitbreiden/verbeteren van het brede schoolaanbod	10	38	48	0	5
Vergroten van de participatie aan brede schoolactiviteiten	10	38	48	0	5
Een gedeelde visie ontwikkelen	5	24	48	19	5
Het hart van de wijk vormen	19	29	43	0	10
Meer brede scholen realiseren	10	10	10	24	48
Brede school aanbod					
Brede scholen bieden een samenhangend, laagdrempelig aanbod	5	32	53	5	5
Breed aanbod op het gebied van sport, cultuur, opvoeding, gezondheid en/of inburgering	11	21	58	5	5
Aanbod op schooldag en in de avond	32	32	26	0	11
Samenwerking en coördinatie					
Samenwerkingsverbanden realiseren met partners binnen de brede school	15	10	60	10	5
Samenwerking aangaan met instellingen in de wijk	20	0	50	10	5
Coördinatie door een 'brede schoolregisseur' op locatie	15	25	35	20	5
Coördinatie door de gemeente	15	10	40	20	15
Samenwerken in stedelijke netwerken	20	5	40	10	25
Gebouwen en buitenruimte					
(her)inrichting van de buitenruimte	15	45	15	10	15
Realiseren van een Multifunctionele accommodatie (MFA)	15	30	20	10	25
Nieuwbouw van één of meer brede scholen	15	30	10	15	30
Vernieuwen/aanpassen van bestaande gebouwen	21	32	5	11	32

De meeste ambities bevinden zich in de uitvoeringsfase. Een uitzondering hierop zijn de ambities met betrekking tot de gebouwen en buitenruimte; deze bevinden zich voornamelijk in de voorbereidingsfase. Op het vlak van samenwerking en coördinatie werken scholen ambitieus aan de realisatie van samenwerkingsverbanden met partners binnen de brede school en aan de coördinatie door een brede schoolregisseur op locatie. Bijna de helft van de scholen bevindt zich wat betreft de ontwikkeling van een gedeelde visie in de uitvoeringsfase.

Opvallend is dat bijna de helft van de wijkmanagers geen ambitie heeft om meer brede scholen te realiseren, terwijl dit wel een veelgenoemde ambitie is in de wijkactieplannen. Dit komt overeen met het beeld per wijk (tabel 29). Een kwart van de wijkmanagers geeft aan dat de ambitie voor uitbreiding al is gerealiseerd. Ook valt op dat een derde van de scholen geen ambities heeft om de huisvesting van brede scholen te wijzigen; nieuwbouw of aanpassing van brede schoolgebouwen hoort bij hen niet tot de ambities.

4 Conclusies

Op basis van de resultaten formuleren we hier de belangrijkste conclusies van dit deelonderzoek.

Veel meer brede scholen in aandachtswijken dan landelijk

Van de 249 basisscholen in de aandachtswijken weten we zeker dat er 154 'brede school' zijn of in een brede school participeren. Dat is maar liefst 62% van het totaal aantal basisscholen. Van een aantal basisscholen weten we niet of ze brede school zijn of niet. Het werkelijke percentage brede scholen in de aandachtswijken ligt dus waarschijnlijk nog hoger dan 62%. Dat is véél meer dan landelijk – daar participeert bijna een kwart (24%) van alle basisscholen in een brede school. Het percentage basisscholen in een brede school is dus in de aandachtswijken meer dan twee keer zo hoog als landelijk het geval is.

Ook zijn er meer brede VO-scholen in de aandachtswijken dan landelijk. Van de 70 VO-scholen (locatieniveau) in de aandachtswijken weten we zeker dat er 26 'brede school' zijn. Dat is 37% van het totaal aantal VO-scholen in de aandachtswijken. Van nog eens een groot aantal VO-scholen weten we niet of ze brede school zijn of niet. Het werkelijke percentage brede scholen ligt dus waarschijnlijk nog een stuk hoger dan 37%. Dat is meer dan de landelijke 33%.

Activiteiten vinden vaker plaats

In de aandachtswijken bieden relatief meer brede VO-scholen activiteiten aan op het gebied van sport, zorg en techniek dan landelijk. In het PO zien we weinig verschillen in het aanbod, alleen voor ouders zijn er meer (educatieve) activiteiten. Wel komt duidelijk naar voren dat die activiteiten die binnen de brede school (PO en VO) in de aandachtswijken worden georganiseerd, frequenter plaatsvinden dan landelijk (ze worden vaker wekelijks aangeboden).

Samenwerking: zorg sterker in beeld

De zorgsector is beter vertegenwoordigd in de brede scholen in de aandachtswijken dan landelijk. Het welzijnswerk en het maatschappelijk werk zijn zowel in het PO als in het VO belangrijke partners. Ondanks dat hebben maar weinig brede scholen naar eigen zeggen een zorgprofiel. Dat heeft wellicht ook met het voorkomen van negatieve beeldvorming te maken. Brede scholen leggen in hun PR liever de nadruk op talentontwikkeling dan op het bieden van zorg. Wat betreft samenwerking werkt het merendeel van de brede PO- en VO-scholen face to face samen; met een open houding tussen organisaties.

Huisvesting: voornamelijk in bestaande gebouwen

In de aandachtswijken opereren er relatief meer brede basisscholen vanuit bestaande gebouwen, landelijk zijn er relatief meer brede basisscholen gehuisvest in nieuwe gebouwen. Met andere woorden, de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties (MFA's) lijkt in de aandachtswijken achter te blijven ten opzichte van het landelijke beeld.

Ambities van de brede scholen in de wijken

Brede scholen zijn onlosmakelijk verbonden met de wijk waarin ze staan. Ruim de helft van de brede scholen heeft ambities geformuleerd die specifiek gaan over de brede school in de aandachtswijk.

Dekkend aanbod van brede scholen volgens wijkmanagers?

Hierbij maken we onderscheid tussen het aantal brede scholen, de activiteiten en voorzieningen, en het bereik onder de doelgroepen van de brede school.

- *Aantal brede scholen:* In het PO staan momenteel volgens de wijkmanagers gemiddeld twee brede scholen in een aandachtswijk; de wijkmanagers vinden het nodig om dit aantal uit te breiden naar drie om te komen tot een dekkend aanbod. In het VO is er gemiddeld 'een halve' brede school per aandachtswijk en is het volgens de wijkmanagers noodzakelijk om dit naar één brede school te brengen om tot een dekkend aanbod te komen. Echter, niet alle wijkmanagers vinden het noodzakelijk om het aantal brede scholen in de wijk uit te breiden. In sommige wijken staat al een behoorlijk aantal brede scholen (met name PO).
- *Activiteiten en voorzieningen:* Veel wijkmanagers vinden dat het aanbod zou moeten verbreden (met name cultuur, sport en ouderbetrokkenheid). Hoewel een aantal wijkmanagers vindt dat de voorzieningen van de brede school dekkend zijn, zou een aantal wijkmanagers graag multifunctionele binnen- en buitenruimtes beschikbaar hebben voor de activiteiten, en meer voorzieningen voor educatie en opvang.
- *Bereik doelgroepen:* Op dit moment bereiken de brede scholen in de aandachtswijken volgens de wijkmanagers iets meer dan de helft van het aantal kinderen tussen 4-12 jaar. Pas wanneer de scholen 70% van de kinderen uit deze leeftijdscategorie bereiken, is volgens de wijkmanagers sprake van een dekkend aanbod. Ook kinderen van 0-4 jaar en ouder dan 12 jaar worden minder vaak bereikt door de brede school dan wenselijk is, aldus de wijkmanagers.

